

Midőn 1876-ki augusztus 19-én a Dugonics szobrot leplezték az ünnepélynél a Kegyes-tanító-rendből a következő tagok voltak jelen:

I. A helybeli tanárokból: 1) Tóth János királyi tanácsos, éppen ekkor 50 éves tanár, a szegedi népiskolák igazgatója. 2) Magyar Sándor, főgymnasiumi igazgató és a Dugonics-szobor-bizottság elnöke. 3) Stanczel Károly, házfőnök (rector). 4) Való Mihály. 5) Horváth Sándor. 6) Bbelcz József. 7) Pap József. 8) Martin Péter. 9) Zsuffa Pál. 10) Arányi Agoston. 11) Merényi Sajos.

II. A vidéki tanárokból: 1) Erdősi Imre, kecskeméti házfőnök. 2) Illésbányai János kecskeméti tanár. 3) Tóth Pál, kecskeméti tanár. 4) Dolmányos György, nagy-karlsruai házfőnök. 5) Farkas László, nagy-karlsruai főgymnasiumi igazgató. 6) Vönerky Pál, nagy-karlsruai tanár. 7) Iványi Ede, temesvári tanár. 8) Budaváry József (idős), nyitrai tanár. 9) Farkas Ignác, szentgyörgyi tanár. 10) Földessy Emil, mármaros-sügeti tanár. 11) Pap János, pesti tanár. 12) Pfeiffer Antal, pesti tanár. 13) Farkas József, pesti tanár. 14) Arányi Béla kecskeméti tanár. 15) Zver Endre, temesvári tanár. 16) Rétthy Márton, kolosvári tanár. 17) Domokos Jenő, nagy-becskeréki házfőnök. 18) Lauch János, pesti tanár. 19) Tuchs János, nagy-becskeréki tanár. 20) Váry Gellért, az újoncnövendékek helyettes mestere Vácraól.

Erek, miután a város házából zenehangos mellett megindult menet a helyszínre érkezett a leplezett szoborral majdnem szemközt fehér padokon foglaltak helyet. A szobrot negyven fehérbe öltözött hajadon leány környelte s mindannyi körösrit tartott kerében. Ekkor az ország különféle részéből összegyűlt dalárdák dalolták el a Kölcsey-féle himnust; mi elvirgolódván a szobor előtti állványra egy teljesen magyaros öltözött úr lépett föl, felvállon viselve mentéjét, a ki, mivel Keizerer főjegyző hirtelen elrekedt, annak ez alkalomra készített beszédét irásból olvasta föl. Mikor e fölvásolás elvirgolódt, a lepel lehullott s Dugonics szobra föltűnt a nagyszámú közönség előtt. Most a fekete guékkerbe és pantalonba öltözött Szász Károly (magyar akadémiai tag) lépett az állványra és ideges taglejtésekkel elszavalta ez alkalomra készített saját költeményét. Ezt követte az összes dalárdák ajkairól a Vörösmartyú-féle szöveg, melynek hatását nagyon megvontották a körbergyűlt harsnis hangok.

Mikor a lepel lehullott a szoborról Szeged város főispánja Dani Ferencz (ex-piárista) odajött azon padok elé, melyekben a kegyes-rend tagjai ültek s Erdősi Imrével kezét fogva jó fönhangon mondoyatta: „Isten áldessen derek piáristák, ti magyar országesetek. Neveljétek mirté eddig, úgy ezentúl is derek magyarokat, mint bennünket is neveltetek. Isten áldjon meg titeket! Szeged városa Dugonicsban tisztel meg benneteket!”

A szobor maga bronz öntvény; a talapzat pedig szürke márványkö. A szobrot Szó Miklós magyar szobrász kezdte készíteni, de mivel időközben meghalt, befejezte azt Huszár Adolf. A talapzat Triest-ben készült. A szobor talapzatostul került tízenkétezzer forintba, a mely összeg részint adakozások, részint táncszínházak és sorsjátékok rendszerese útján gyűlt össze. A talapzaton ez a fölírás áll: „Dugonics András. Emelte Szeged város közönsége. 1876.”

1) „Danne” Ferencz mindössze 3 évig [1834, 1835, 1836] volt rendi növendék. Lásd